

У пору «хрущовської відлиги» в мистецтві відбувся несподіваний вибух, пов'язаний зі стрімким розвитком суспільної свідомості. Мистецтво повертало собі власну сутність. З тої пори родом і Микола Вінграновський — один із найпомітніших у плеяді шістдесятників. Багатогранний митець — поет, прозаїк, режисер, актор, — його творчий доробок надзвичайний. Учень Олександра Довженка, прилучення до світогляду якого позначилося на всій творчій долі Вінграновського. Його поезія — це стихія тонко спостереженої реальності, невловимої, непередбачуваної, повної неочікуваних, але єдино можливих афористичних метафор. Його українська мова вражає елегантністю у кожному відтінку емоцій та почуттів. Відправною точкою у творчості М. Вінграновського є людина, людина, котра вирішує проблеми, як сьогоденні, так і вічні, у душі якої крізь призму інтимного відбивається вселюдське. Відповідно до цього його інтимна лірика не тільки розповідає про любов до жінки, а вражає драматичним усвідомленням законів Всесвіту. Якщо простежити розвиток ліричного героя збірки «Цю жінку я люблю...», то перед нами постане світлоносний оптиміст, здатний на жертви заради коханої.

Відкривається збірка віршем «Сеньйорито акаціє, добрий вечір...» Ліричний герой, уже не юнак, а досвідчений чоловік, у котрого начебто все «здавалося, відболіло, прогоріло», промовляє до акації, шанобливо звертаючись до дерева на «Ви». Він розмовляє з нею про любов, розмірковує про роки, почуття, відведені долею, бажання, що вже пройшли. Про те, що коли «осінь зійшла по плечі», стало любити важче, та «вже б, здалося, нащо мені?» Начебто попрощався він з коханням, пізно вже — занадто багато бачив та пережив у житті: «У годину суху та вологу Відходились усі мости І сказав я — вже слава Богу, І, нарешті, перехрестивсь». Аж тут: «Коли ж — здрастуйте, добрий вечір. Ви з якої дороги, пожежо моя?.. Сеньйорито, вогонь по плечі — Осінь, ви і осінній я...» І бентежить його ця зустріч, і знов постає перед ним запитання: «Хто воно за таке любов?» Збуджений настрої героя, його піднесеність та хвилювання поет передає за допомогою урочистих звертань: «сеньйорито акаціє», «пожежо моя», «колюче щастя». Емоційна наснаженість речень доречно передає стан душі ліричного героя.

Герой Миколи Вінграновського живе в гармонії з природою, поважає її, захоплюється її чарами, красою, її таємничістю, він увесь у настрої споглядання. І це глибинне відчуття ріднить його з народною творчістю, герої якої завжди живуть у поєднанні з природою, завжди відчувають себе її часткою. Вірші Миколи Вінграновського насичені усіма кольорами та відтінками. Поет не вдається до кольору тільки для означення певних властивостей предметів. Він прагне за допомогою «фарб» намалювати виразні образи у сприйнятті читача, висловити складні переливи почуттів свого ліричного героя.

Той ліс зашумить, і ті сни ізйдуть,

І являть тебе вони в небі і в морі,

У синьому небі, у синьому морі...

Тебе вони являть і так і замруть.

Колір потрібен митцю не лише в описі пейзажних мотивів. За допомогою багаті палітри він фіксує протилежність та взаємопроникнення, протиставлення та єднання глибинної сутності. Ціла райдуга потрібна йому, щоб закарбувати настрої, почуття, емоції — це і чорний, і білий, і голубий, і навіть кровавий: «У чорної райдуги біле тіло і чорні очі, як сто криниць. ... І кров голуба — в крові небо сія». І в цій, породженій бурхливою фантазією боротьбі та гармонії кольорів, у вихорі вируючих пристрастей, постає щира душа. Але ця світлоносність не легка, вона народжена у боротьбі з темними рухами душі. Кохаючи жінку, герой одночасно ніби й проклинає її — «прагнув смерті вашої не раз», і водночас до нестями любить, прагнучи «доторкнутися і воскресити». Кохана для нього і «богине віри і добра», і «брехня».

У його душі, як і в кожного з нас, постійно проходить боротьба, і це одвічний вселюдський мотив. Любов перемагає, і щоб зрозуміти це, треба серцем доторкнутися до цих поезій.